



## **Národný projekt:**

### **Zvyšovanie transparentnosti neziskového sektora a kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami cez mechanizmus akreditácie mimovládnych neziskových organizácií**

Realizátor projektu: MV SR, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti  
ITMS: 27130330032, 27140130201

Hlavná aktivita 1:

Analýza stavu, potrieb a zahraničných skúseností s akreditáciou MNO

Podaktivita 1.3:

Analýza potrieb špecifických cieľových skupín

## **Názov správy:**

**Analýza potrieb poskytovateľov zdrojov – zástupcov verejnej správy  
(správa z workshopov)**

**Gestor:** Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

**Autorky:** Milica Danková, Jana Kuzmová, Zuzana Šottová

Bratislava 2014

## Obsah

Úvod .....	3
1. Vnímanie MNO zo strany VS, ich vzájomný vzťah, skúsenosti so spoluprácou/čerpaním zo strany MNO, rozdiely v typoch prijímateľov (MNO, akademický sektor, podnikateľský sektor, VS...) .....	5
2. Najčastejšie problémy a prekážky v čerpaní z pohľadu poskytovateľov, problémy, ktoré v minulom programovom období blokovali čerpanie dotácií.....	7
3. Systém „akreditácie MNO“ – čo od neho VS potrebuje, aké typy informácií (do akej hĺbky) má obsahovať, ako tieto verifikovať.....	9
4. Globálne granty – nástroj na čerpanie štrukturálnych fondov .....	12
5. Odporúčania, alebo čo s tým?.....	13

## Úvod

Cieľom pracovných workshopov bola formulácia potrieb zástupcov verejnej správy (ďalej len „VS“) pri výkone ich činnosti, pri posudzovaní žiadateľov a pridelovaní nenávratných finančných príspevkov, identifikácia problémov, ktoré poskytovatelia vnímajú vo vzťahu a komunikácii so žiadateľmi z prostredia mimovládnych neziskových organizácií (ďalej len „MNO“) a formulovanie návrhov na ich odstránenie.

Uskutočnili sa 3 pracovné workshopy v priestoroch kongresového centra Družba v Bratislave:

<i>Dátum</i>	<i>Počet</i>	<i>Lektori</i>
24.06.2014	16 účastníkov	Bohdan Smieška, Peter Gušťačík, Jana Kuzmová
25.06.2014	14 účastníkov	Bohdan Smieška, Lýdia Marošiová, Jana Kuzmová
26.06.2014	18 účastníkov	Bohdan Smieška, Peter Gušťačík, Jana Kuzmová

Workshopov sa zúčastnili zástupcovia týchto rezortov:

- Agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, (ďalej len „SAMRS“)
- Centrálného koordinačného orgánu Úradu vlády SR (ďalej len „CKO“)
- Implementačnej agentúry zamestnanosť a sociálna inklúzia (ďalej len „IA ZaSI“)
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „MPRV SR“)
- Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“)
- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVŠ SR“)
- Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“)
- Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej len „MZVEZ SR“)
- Ministerstva životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“)
- Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ďalej len „ÚSV RK“)

Pracovné workshopy organizoval a zápisy vykonával Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ďalej len „ÚSV ROS“), za facilitáciu zodpovedal partner PDCS.

### **Tematické okruhy debát, resp. okruhy otázok kladených účastníkom stretnutí:**

1. Vnímanie MNO zo strany VS, ich vzájomný vzťah, skúsenosti so spoluprácou / čerpaním zo strany MNO, rozdiely v typoch prijímateľov (MNO, akademický sektor, podnikateľský sektor, VS...);
2. Najčastejšie problémy a prekážky v čerpaní z pohľadu poskytovateľov; problémy, ktoré v minulom programovom období blokovali čerpanie dotácií;

3. Systém „akreditácie MNO“ – čo od neho VS potrebuje, aké typy informácií a do akej hĺbky má obsahovať, ako tieto verifikovať;
4. Globálne granty – nástroj na čerpanie štrukturálnych fondov;
5. Odporúčania, alebo čo s tým?

Prinášame sumár odpovedí účastníkov všetkých troch workshopov, pričom v niektorých prípadoch v zátvorke uvádzame rezort, ktorý daný účastník reprezentoval.

## 1. Vnímanie MNO zo strany VS, ich vzájomný vzťah, skúsenosti so spoluprácou/čerpaním zo strany MNO, rozdiely v typoch prijímateľov (MNO, akademický sektor, podnikateľský sektor, VS...)

Vo všeobecnosti medzi účastníkmi **prevládala pozitívny až neutrálny prístup k MNO:**

- Účastníci vyzdvihli veľmi vysoké percento **pozitívnych skúseností s prácou s MNO**, vo väčšine prípadov išlo o renomované, skúsené MNO.
- MNO disponujú vysokou **odbornosťou**.
- MNO **spájajú** ľudí a zástupcov cieľových skupín, ktorých VS nie je schopná identifikovať, pretože je príliš vzdialená cieľovej skupine, ktorú podporuje (MPSVR SR).
- MNO sú v mnohých témach ideálnymi nositeľmi projektov a **znalostí o téme / segmente**, pretože vidia cesty a riešenia identifikovaných problémov (MV SR), majú tendenciu priniesť nezávislý pohľad na veci.
- Rovnako tak aj **platformy**, pričom je veľmi **nápomocné**, keď je MNO súčasťou platformy a táto komunikuje so štátnou správou pri tvorbe politík a pod. (nemyslí sa komunikácia na úrovni žiadateľ / prijímateľ – poskytovateľ).
- Prítomní zástupcovia VS nepovažujú MNO za nedôveryhodného partnera, **uvítali by však o nich viac informácií** (viď nižšie).
- Ako veľmi užitočný hodnotili **Centrálny portál pre neziskový sektor** (prevádzkuje 1.Slovenské neziskové servisné centrum, <http://www.1snsc.sk/> - pozn. ÚSV ROS).
- Mnohí zástupcovia VS hodnotia spoluprácu s MNO ako dobrú, pričom problémy si vždy vedeli vykomunikovať (samozrejme, tento pohľad je subjektívny a závisí od konkrétnych skúseností – pozn. ÚSV ROS) a majú záujem spoluprácu s MNO prehĺbiť (SAMRS).

Účastníci **identifikovali aj negatívne skúsenosti v spolupráci s MNO:**

- **Nemožno identifikovať platformy, resp. absencia strešných organizácií MNO**, ktoré by zastrešovali jednotlivé témy a slúžili na efektívnu a jednoduchšiu komunikáciu s daným rezortom, nakoľko nechcú MNO vyhľadávať len na internete a nemajú prehľad v tom, ktoré MNO sú skutočne lídrami v jednotlivých témach (CKO); strešné organizácie by rovnako uvítali na komunikáciu pri tvorbe politík (MPSVR SR) – „*boli by sme vďační, keby sme vedeli, na koho sa obrátiť*“, „*je to divné, keď sa obrátíme na konkrétnu mimovládnu*“, „*pri 4000 subjektoch ako máme vedieť, s kým komunikovať, napr. len sluchovo postihnutých zastupuje 70-90 subjektov...*“.
- Vo všeobecnosti je **nedostatok informácií** o MNO – „*máme viac otázok ako odpovedí*“, „*sú pre nás nečitateľné*“, „*register na MV SR nie je dostatočne aktualizovaný, niektoré malé organizácie zaniknú zo dňa na deň a nemáme o nich informácie*“.
- Disponujú slabými, resp. **nedostatočnými personálnymi kapacitami**, častokrát nestíhajú a potrebné činnosti zabezpečujú na dobrovoľníckej báze.

- V minulosti bolo podporených viacero MNO, v projektoch ktorých vo výsledku nebol preukázaný jednoznačný verejný prospech, podľa všetkého chceli len od poskytovateľa „vytiahnuť peniaze“; takáto negatívna skúsenosť potom vrhá zlé svetlo na celý sektor – je potrebné doriešiť otázku vzájomnoprospešnosti a verejnoprošpešnosti (IA ZaSI).
- Úroveň MNO podľa jedného účastníka klesá, pretože sú **finančne poddimenzované** (MPSVR SR).
- Účastníci artikulovali požiadavku **sprísnenia podmienok vzniku MNO** – ak nevykonávajú činnosť, nech po istom čase zaniknú; momentálne je aj z tohto dôvodu podľa účastníkov v činnosti MNO chaos, čo prispieva k ich nedôveryhodnosti.

Účastníci vnímajú priepasť a nedôveru medzi sektormi VS a MNO, väčšina formuluje záujem tento stav zmeniť a zlepšiť a verí, že **projekt pomôže sektorom viac sa spoznať a naštartovať vzájomnú komunikáciu** (IA ZaSI). Rovnako **cítia potrebu zblížovania a prehlbovania dôvery z oboch strán**. Vzájomnej spolupráci by mohlo pomôcť precíznejšie nastavenie systému vzájomnej spolupráce a komunikácie.

## 2. Najčastejšie problémy a prekážky v čerpaní z pohľadu poskytovateľov, problémy, ktoré v minulom programovom období blokovali čerpanie dotácií

V ďalšej časti diskusie účastníci stretnutí formulovali problémy, resp. prekážky v plynulom čerpaní Európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) zo strany MNO, a tiež prekážky, ktoré bránia úspešnému uchádzaniu sa o EŠIF, ale aj úspešnej realizácii projektu prostredníctvom MNO.

Zástupcovia VS spoločne formulovali viaceré **prierezové problémy prispievajúce k nízkemu čerpaniu EŠIF a zároveň k nízkemu záujmu MNO o uchádzanie sa o finančnú podporu z týchto zdrojov**. Išlo pritom najmä o tieto:

- Vysoké **administratívne nároky** na uchádzača, resp. žiadateľa, pričom rezortné dotačné mechanizmy sú administratívne menej náročné (ÚSV RK); rovnako sú často menej komplikované požiadavky EK ako následne jednotlivých riadiacich orgánov (ďalej len „RO“) na Slovensku; na druhej strane, z prieskumu CKO realizovaného na 2100 respondentoch vyplýva, že dĺžka času medzi výzvou a predložením projektu je podľa opýtaných dostatočná na splnenie všetkých administratívnych povinností; tento jav však môže znamenať, že so stúpajúcim počtom podaní projektov klesá u žiadateľa problémovosť a jeho vnímanie náročnosti procesu zo strany žiadateľa.
- **Časté zmeny v pravidlách RO** (príručky pre žiadateľa a prijímateľa, nariadenia, dokumentácia, zmluvné podmienky a i.), o ktorých *“ani zamestnanci RO nemajú prehľad, čo sa práve zmenilo”* – systém riadenia má zložité procesné nastavenie a pre osobu/organizáciu zvonku je ťažké sa v ňom orientovať a riadiť sa ním.
- **Komplikovaný technokratický systém** EŠIF spôsobuje posúvanie programov, odstupovanie od zmlúv a i. (MŠVVŠ SR).
- **Opakujúce sa témy výziev**, v ktorých sa MNO nemusia vedieť nájsť (MZVEZ SR).
- **Absencia hodnotenia kvality** pri predkladaní **projektového zámeru**, posudzovaní žiadateľa a/alebo monitorovaní/vyhodnocovaní projektu - pri hodnotení projektových zámerov/výbere projektov **sa prioritne nezohľadňuje obsah, ale formálna stránka žiadosti** o podporu (ÚSV RK), čím vzniká dojem, že pri implementácii projektov nie je záujem o kvalitu, ale iba o jeho formálne náležitosti a správne formálne ukončenie projektu (v MNO sektore zas rastie pocit, že *“nikoho nezaujímá, čo vlastne robíme”* – pozn. ÚSV ROS).
- Na samotnú realizáciu projektu zostáva krátky čas, **implementačná fáza je prikrátka** (MZVEZ SR, ÚSV RK).
- **Verejné obstarávanie**, ktoré spôsobuje v procese realizácie projektu najčastejšie problémy, spomaľuje realizáciu projektu a predlžuje čerpanie prostriedkov (MŽP SR), príp. je príčinou úplného zastavenia projektu (MŽP SR).
- **Korupcia, netransparentnosť a politické cykly v SR**, ktoré ovplyvňujú výmenu ľudí a zmeny stratégie implementácie na jednotlivých RO.
- **Negatívne prezentovanie** EŠIF a projektov z nich financovaných **v médiách** môže odradiť žiadateľov, ale aj skúsených a kvalitných pracovníkov, napr. aj v súvislosti

s prípadmi, kedy projekty píše cudzie organizácie, pričom prijímateľ následne častokrát ani nevie, čo podpisuje a viazne v realizácii projektu.

- **Vstupná finančná náročnosť** a pre MNO neúnosná miera počiatkových výdavkov v projekte, ktoré nemajú z čoho zafinancovať – „RO nevie garantovať, kedy dostane prijímateľ peniaze“, „niektoré organizácie kvôli tomu padli na kolená a zanikli“. Podnikatelia si na túto fázu projektu väčšinou berú pôžičku (kým prídu prvé peniaze).
- **Problémy so vzájomnou komunikáciou** vo vzťahu žiadateľ - RO, vzájomné **neinformovanie sa** (tu dochádza k dvojitému vnímaniu problému, zo skúsenosti RO vyplýva, že žiadateľ / prijímateľ nedostatočne alebo s oneskorením komunikuje svoje požiadavky alebo problémy, keď už ich je veľmi ťažké ošetriť, (MNO zas deklarujú nedostatočnú komunikáciu, nápomocnosť a responzivnosť na strane RO – pozn. ÚSVROS) – „komunikácia je základný problém“.
- **Problém s polaritou veľká verzus malá MNO** – rôzne personálne, finančné a absorpčné kapacity, ktoré sa ťažko porovnávajú a zohľadňujú pri nastavovaní podmienok pre MNO a ktoré nemusia mať jednoznačnú a objektívne porovnateľnú výpovednú hodnotu, nakoľko niektoré malé organizácie majú väčší „výtlak“ a produktivitu ako niektoré veľké organizácie – „jednotné pravidlá malých zničia a veľké povedia – zvládli by sme viac“.
- **Fluktuácia** na strane poskytovateľa (VS) aj žiadateľa / prijímateľa (MNO) – keď už sa nastaví komunikácia a jednotliví pracovníci sa naučia pravidlá a zvyknú si na seba, dôjde mnohokrát k personálnym zmenám a celý proces môže začať odznova namiesto toho, aby sa stavalo na predchádzajúcich skúsenostiach.

Vo všeobecnosti bola účastníkmi formulovaná hypotéza, podľa ktorej môžu byť **MNO skeptické** a nechotné vôbec sa o EŠIF uchádzať, nakoľko sa im celý proces môže zdať netransparentný. Rovnako odrádzajúca je aj administratívna náročnosť procesu.

Na druhej strane, z pohľadu VS je **MNO sektor nespoľahlivý svojou finančnou nestálosťou**, pričom v prípade akéhokoľvek zlyhania projektu alebo neoprávnenosti výdavkov je **vrátenie financií prakticky nevyožiteľné**. Zástupcovia VS navrhujú vytváranie partnerstiev (medzi MNO alebo s podnikateľským či akademickým sektorom), ktoré by dokázali inštitucionálne alebo finančne absorbovať prípadné komplikácie (MPRV SR).

**Riziká spolupráce s MNO** možno pomenovať nasledovne:

- **Nedostatočné personálne kapacity** v projektovom a finančnom manažmente (nezvládnutie procesu implementácie či finančného riadenia a následné zlyhanie projektu, častokrát pritom MNO radšej zanikne, ako by mala uhradiť dlh štátnemu rozpočtu, na ktorý nemá finančné prostriedky).
- **Neschopnosť zabezpečiť spolufinancovanie** projektu.
- Unisono od účastníkov zaznieva, že chcú mať v MNO **spoľahlivých partnerov**, ktorí majú odbornú, finančnú a riadiacu kapacitu, čo však mnoho MNO nie je schopných naplniť.
- **Nedostatočná absorpčná schopnosť** MNO pre realizáciu väčších projektov, a teda pre implementáciu systémových riešení.
- **Nedostatok spoľahlivých informácií** o MNO a ich činnosti.



### 3. Systém „akreditácie MNO“ – čo od neho VS potrebuje, aké typy informácií (do akej hĺbky) má obsahovať, ako tieto verifikovať

Účastníci identifikovali viaceré dôležité faktory spolupráce, resp. podpory MNO z EŠIF, ktoré vyplývajú z ich predošlej praxe a skúseností. Niektoré sú formulované skôr vo forme „žiaduceho zlepšenia“, iné pomenúvajú konkrétne typy informácií, ktoré by poskytovateľ uvítal pre informovanejšie rozhodovanie sa o podporení alebo nepodporení daného projektu.

Zároveň viacnásobne formulovali **celkový nedostatok informácií o MNO, ich otázku validitu** a pod. Jedna z účastníčok tu navrhla overovanie oficiálnych informácií cez internet a prostredníctvom referencií, ktoré by MNO mala pridávať k jednotlivým aktivitám, ktoré v minulosti realizovala.

Unisono pomenovali alternatívu vytvorenia **jednotného registra MNO**, podobného napr. funkčnému registru právnických osôb, ktorý by bol pravidelne aktualizovaný, ako zdroj validných informácií, ktorý by veľmi uvítali. Aktuálne si podľa vlastných slov mnohí zástupcovia VS dohľadávajú informácie o MNO na webe či facebooku – „*ak si ich aktívne nedohľadám, tak tie informácie nemám*“. Takýto register by podľa nich mal takisto umožniť filtrovanie podľa oblastí, ktorým sa MNO venujú.

Účastníci sa takisto vyjadrili, že by ocenili, ak by register MNO obsahoval rozdelenie podľa oblastí / rezortov, čo by umožnilo ľahšie vyhľadávanie a hľadanie partnerstiev s relevantnými MNO (tzv. „*oddelenie zrna od pliev*“). Účastníci by takisto ocenili „*bodové hodnotenie*“, resp. recenzie a komentáre k jednotlivým MNO, avšak sú si vedomí rizika dôveryhodnosti takýchto hodnotení.

Viacero účastníkov takisto spomenulo, že by ocenili tzv. „**Centrálny portál výziev**“, kde by MNO mali prístup ku všetkým výzvam, prípadne aj s možnosťou ich filtrovania podľa oblastí. Takýto portál by podľa nich zlepšil prehľad MNO o prebiehajúcich výzvacích, čo by následne viedlo k ich zvýšenej participácii a celkovému zlepšeniu komunikácie medzi poskytovateľmi a žiadateľmi.

#### Požadované všeobecné charakteristiky organizácie:

- základný „balík“ povinnej dokumentácie žiadateľa / organizácie,
- administratívne kapacity žiadateľa (projektový, finančný manažment),
- dáta zo sociálnej a zdravotných poisťovní,
- účtovné závierky, účtovná dokumentácia, charakter hospodárenia, t.j. aká časť ročného rozpočtu organizácie ide na jej prevádzku, na vlastné aktivity, atď. – „*máme nejaké vylučujúce kritériá*“,
- preukázanie finančnej absorpčnej kapacity MNO.

### Dokumentácia predošlých skúseností organizácie a ich odbornosti:

- **história** MNO; niektorí účastníci formulujú požiadavku min. 3-ročnej existencie,
- **informácie o projektoch**, ktoré v minulosti MNO realizovala a či ich realizovala úspešne a „dobre“ (čo je to „dobre“ a podľa akých kritérií by to bolo možné vyhodnotiť, nie je špecifikované – pozn. ÚSV ROS) – účastníci hovoria, že tieto informácie majú za svoj rezort, ale medzi rezortmi ich vzájomne nezdieľajú,
- **referencie**, resp. hodnotenie žiadateľov predchádzajúcimi poskytovateľmi – tento aspekt bol účastníkmi hodnotený ako kľúčový pri výbere partnerov z radu MNO,
- **predchádzajúce aktivity** žiadateľa (aj mimo projektov z EŠIF) – sú vysoko hodnotené a predchádzajú ďalším fázam hodnotenia (MŠVVŠ SR),
- chýbajúca predchádzajúca skúsenosť uchádzača pritom nikdy nie je znevýhodňujúcim kritériom (MŠVVŠ SR),
- **špecifiká činnosti** konkrétnej MNO, ktorá sa uchádza o nenávratný finančný príspevok,
- **čierna listina MNO**, ktorú by administrovali napr. aj samotné MNO,
- informácie o **projektovom tíme** (projektový a finančný manažér, príp. ďalší realizačný tím), najmä v súvislosti s tým, aby tieto osoby neboli neznáme / anonymné,
- preukázanie **kvality ľudských zdrojov** zapojených do realizácie projektu,
- preukázanie **verejnoprospešnosti** cieľov projektu,
- **odborné kapacity**, resp. špecifická oblasť odbornosti MNO (na druhej strane, podľa vyjadrenia jedného z účastníkov, „*ak je organizácia najlepší expert, to ešte neznamená, že sú najvhodnejší implementačný partner pre projekt*“ – pozn. ÚSV ROS),
- **originalita odbornosti a kompetencií MNO** – „*aby nešlo o servisnú organizáciu, ktorá nakontrahuje expertov a zhltnie administratívne výdavky*“,
- **informačný nástroj na báze „FOAF“** (angl. Friend of a Friend), ktorý by identifikoval personálne prepojenia a to, „*kto s kým spolupracoval na akých projektoch*“.

Účastníci rozdeľujú **informácie o žiadateľoch na základné**, resp. nutné a povinné informácie, a na **nadstavbové** požiadavky jednotlivých rezortov, resp. RO, ktoré sa môžu líšiť v závislosti od konkrétnej výzvy, resp. rezortu. Obe sú podľa nich oprávnené a vhodné, **je na rozhodnutí RO, ktoré informácie sa rozhodne v jednotlivých výzvach od žiadateľov požadovať**.

Dôležitým momentom práce s projektovým zámerom predloženým žiadateľom je **hodnotenie projektu a žiadateľa** (formálne a odborné – pozn. ÚSV ROS). Účastníci sa líšia v názoroch na to, či má hodnotiteľ dostatok informácií o žiadateľovi na to, aby vedel urobiť zodpovedné rozhodnutie o tom, či má projekt odporučiť alebo nie. Diskutabilný je podľa účastníkov **systém nastavenia hodnotiacich kritérií** – ako na hodnotenie projektov / žiadateľov, tak aj na **výber hodnotiteľov**.

Problematické je tiež **včasné identifikovanie problematického projektu**. Dobře napísaná žiadosť nie je zárukou kvalitnej realizácie projektu. „*Zo žiadosti nevidíte, či sa aktivity budú poctivo plniť – to zistíte až v priebehu.*“ „*Fakt dobrá žiadosť nevyvolá pocit neistoty, dostane*

sa do ďalšieho kola.“ Účastníci rovnako upozorňujú, že úspešný projekt „A“ nie je garanciou úspechu aj projektu „B“, realizovaného tou istou organizáciou.

Narastaním administratívnych a dokladovacích požiadaviek na žiadateľa sa však účastníci obávajú vzniku „vysokého múru, ktorý nebude jednoduché preskočiť“, a tým vzniku skupiny prijímateľov nenávratného finančného príspevku, ktorí majú predchádzajúcu skúsenosť s čerpaním, čo však vylúči väčšinu nových potenciálnych prijímateľov.

Dôležitou otázkou tiež podľa účastníkov zostáva, **do akej miery je vhodné a nutné zbierať a zverejňovať informácie o žiadateľoch**, resp. o MNO. Rovnako k tejto téme zaznel názor, podľa ktorého by štát mal zhromažďovať a vyžadovať informácie iba od MNO, ktoré sa uchádzajú o verejné zdroje alebo ich poberajú.

**Vo všeobecnosti** účastníci unisono deklarujú **záujem o jednotnú databázu MNO**, ktorá by o MNO zhromažďovala základné aj nadstavbové informácie.

Účastníci zároveň upozornili na **potrebu legislatívne ukotviť novovznikajúci informačný systém** o MNO a na otázku budúceho vlastníctva systému. Tiež považujú za otázku adekvátnosť názvu „Akreditácia MNO“, nakoľko sa javí, že systém nebude akreditačnou autoritou, ani nebude MNO priamo hodnotiť.

## 4. Globálne granty – nástroj na čerpanie štrukturálnych fondov

Globálne granty (ďalej len GG) ako relatívne nový koncept prerozdelenia verejných zdrojov do dnešného dňa vyvoláva zmiešané pocity: „*Je to možno dobrý nástroj na prerozdelenie menších grantov, ale nie je veľká ochota do toho ísť.*“

### Pozitíva GG identifikované zo strany VS:

- Je pravdepodobnosť, že by došlo k zjednodušeniu administratívnych procesov zo strany prijímateľa; časť účastníkov zastáva názor, že administratíva na strane poskytovateľa je takmer rovnaká, či dáva veľký alebo malý grant.
- Administrátor GG väčšinou lepšie pozná segment, ktorý finančne podporuje, ako RO.
- Nárast diverzity, podpora lokálnych iniciatív, šanca pre tie MNO, ktoré „*chcú dosiahnuť zmenu a potrebujú na to 10-15 tis. €*“.
- Nárast v čerpaní EŠIF, napr. v predchádzajúcom programovom období 2007-2013 zostal veľký objem nevyčerpaných finančných prostriedkov.

Celkovo sa GG nezavádzajú do praxe najmä preto, že **sú neznáme a doteraz s nimi nikto nemá skúsenosti**. VS sa ich aplikácia javí ako **komplikácia**, ktorá navyše predstavuje **finančné riziko a zodpovednosť za výkon, nad ktorým nemá RO dohľad**. „*Zodpovednosť máme ako ministerstvo my: ak niekto urobí problém, ponesieme zodpovednosť my, po audite (audit Európskej komisie – pozn. ÚSV ROS) by sme museli vrátiť peniaze.*“, „*Sme fanúšikovia, no je tu množstvo otvorených otázok.*“, „*Za korekcie na konci programového obdobia nesie tak či tak zodpovednosť daný RO.*“, „*Robiť komplikáciu kvôli 2-3 mil. € pre lokálnu agentúru nemá význam – je s tým priveľa roboty*“. MNO podľa účastníkov predstavujú rizikového partnera jednak z pohľadu finančnej nestálosti organizácie, a jednak z pohľadu nízkej absorpčnej schopnosti.

Účastníci, ktorí sa vo svojej praxi v minulosti stretli s návrhom, aby boli GG ako nástroj využívané v novom programovom období 2014-2020, uvádzajú, že do dnešného dňa (kľúčové obdobie bolo v čase prípravy, resp. finalizácie operačných programov) **nebol pre GG jasne definovaný metodický a funkčný rámec**, takže s nástrojom nepočítajú. Rovnako uvádzajú, že otázku **nositeľa GG vo funkcii sprostredkovateľského orgánu** (ďalej len „SORO“) stále nemajú ujasnenú. Otvorenou otázkou zostáva, ako ich nastaviť tak, aby fungovali optimálne pre všetky zainteresované subjekty.

V prípade niektorých operačných programov podľa účastníkov povaha týchto operačných programov nedovoľuje uplatniť koncept GG (MŠVVŠ SR).

## 5. Odporúčania, alebo čo s tým?

- Účastníci unisono formulujú **potrebu verejne prístupnej databázy MNO**, ktorá by bola pravidelne aktualizovaná a obsahovala by validné informácie. Takúto databázu by RO / SORO podľa slov účastníkov jednoznačne využívali pri posudzovaní a hodnotení žiadateľov.
- Pridanou hodnotou by pritom bolo **prepojenie databáz** žiadateľov a prijímateľov medzi jednotlivými programami a rezortmi, príp. prelinkovanie na poisťovne, aby boli dáta vždy aktualizované. Už teraz totiž pracovníci VS používajú viaceré databázy a potreba sledovania údajov v ďalšom doplňujúcom systéme by bola veľkou záťažou; ako informovalo CKO, v rámci systému ITMS už teraz funguje prepojenie s obchodným registrom, pripravujú prepojenie databáz so Sociálnou poisťovňou, plánujú prepojenie s registrom fyzických osôb, systémom finančnej správy atď.; javí sa ako žiaduce v tomto sieťovaní a prepájaní pokračovať, v prípade MNO je však dôležité zohľadniť špecifiká sektora, nakoľko napr. obchodný register nezahŕňa evidenciu MNO a MNO majú niekoľko svojich vlastných registrov.
- **Elektronizáciu dát a integráciu / prepojenie jednotlivých systémov / databáz VS** (aj medzirezortne) vítajú všetci účastníci; súčasťou systému by malo byť **vyhľadávanie v zozname MNO**; dizajn systému by mal byť vytvorený tak, aby sa mohol ďalej rozrastať – klasifikácia a filtrovanie sa javí pre tento projekt až príliš ambiciózne (MPRV SR).
- Zjednotenie / **integrácia s ďalšími systémami, ktoré RO využívajú** (napr. ITMS) - bolo by vhodné používať 1, maximálne 2 systémy, s ktorými budú pracovať všetci („*aby ich nebolo 10*“).
- Viacerí účastníci tiež formulovali potrebu aktuálnych a presných informácií o MNO **počas celej realizácie a monitoringu projektu, nielen pri jeho predkladaní** (MPRV SR).
- Užitočný by podľa účastníkov bol verifikačný, príp. vyhodnocovací mechanizmus na **monitoring predchádzajúcich aktivít žiadateľa**, pričom kritériá by bolo potrebné štrukturovať podľa typov zdrojov, o ktoré sa budú žiadatelia uchádzať (IA ZaSI).
- Hľadanie **nástroja, ktorý by MNO pomohol finančne preklenúť úvodnú fázu prípravy a realizácie projektu**, kým im bude na účet poukázaná prvá platba (MNO väčšinou nedisponujú takým objemom finančných prostriedkov, ktorý by mohli investovať do úvodnej fázy realizácie projektu ani nedisponujú takou bonitou / kredibilitou, na základe ktorej by dostali pôžičku v banke).
- Pre zjednodušenie finančnej stránky prípravy a realizácie projektu účastníci navrhujú uplatniť **jednotné európske financovanie**, ktoré by mohlo znížiť administratívnu náročnosť, ale u nás sa zatiaľ veľmi nepraktizuje.
- Širšia podpora MNO cez **partnerstvá s akademickým a/alebo podnikateľským prostredím**, ktoré by dokázali inštitucionálne alebo finančne absorbovať prípadné komplikácie, resp. by sa cez ne dokázali MNO lepšie presadiť.
- **Legislatívne ukotvenie systému** (unisono); interné dokumenty RO však nie sú všetky naviazané na konkrétny zákon, ale RO majú vlastnú autonómiu, čiže ak by chceli systém využívať, mohli by si tieto aktualizovať v súlade s jeho integráciou (IA ZaSI).

- Zrationalizovať, zefektívniť a stransparentniť **procesy VO**, aby bolo možné obstarávať rýchlejšie a efektívnejšie.
- Zjednodušenie systému riadenia EŠIF – **neustále zmeny v príručkách** a dokumentácii sú veľmi ťažko uchopiteľné a ťažko sa v nich orientuje, najmä žiadateľovi / prijímateľovi zvonku; možnosti zjednodušenia: napr. paušálne platby, lump sums a i.
- **Zjednotenie pravidiel jednotlivých RO, vzájomná komunikácia medzi rezortmi** – sprehľadnenie, zefektívnenie, zjednodušenie rezortných **metodik**, aby boli tieto štandardizované a kompatibilné – „*keď to stačí jednému rezortu, musí to stačiť aj druhému*“.
- Lepšia **komunikácia medzi žiadateľom / prijímateľom a RO / SORO**, a to v ktorejkoľvek fáze „životného cyklu“ projektu („záleží na vôli prijať pravidlá“). Účastníci deklarujú, že pre nedostatočnú dôveru sa prídu žiadatelia / prijímatelia poradiť až príliš neskoro, keď problémy eskalujú do neúnosnej miery.
- Zlepšenie komunikácie v rámci **platforiem / strešných organizácií MNO**, ktoré by tvorili komunikačného partnera pre jednotlivé rezorty, čo by prispelo aj k zefektívneniu komunikácie, aj k sprehľadneniu sektora a tém, ktorým sa venuje.
- **Pripomienkovanie znenia jednotlivých výziev**, resp. stanovenie témy a vypísanie výzvy RO až po konzultácii so skupinami prijímateľov (nie „od stola“), ktorí by určili, kde aktuálne daná komunita / téma potrebuje finančnú podporu – tzv. „**bottom-up**“ prístup, príp. zainteresovanie ÚSV ROS do prípravy jednotlivých výziev,
- Pri hodnotení projektu (vo všetkých fázach, no najmä pri schvaľovaní projektu) klásť väčší **dôraz na hodnotenie kvality a výsledkov**, nielen na formálnu stránku - **kvalitatívne hodnotenie / evaluácia dopadov realizácie projektu ako veľká výzva pre budúce PO 2014-2020**.
- Minimalizácia priestoru pre zneužívanie vynaložených finančných prostriedkov formou sledovania odbornosti prijímateľov, napr. cez **uvádzanie a overovanie referencií** osôb/organizácií či auditu.